

Міністерство освіти і науки України
Львівський інститут економіки і туризму
Львівська обласна державна адміністрація
Львівська міська рада

Львівська асоціація розвитку туризму
Державна Вища професійна школа (м. Плоцьк, Республіка Польща)
Вища школа туризму і екології в Сухій Бескидській (Республіка Польща)
Кишинівський університет туризму (Universitatea «PERSPECTIVA-INT»)
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
Білоруський торгівельно-економічний університет споживчої кооперації
(м. Гомель, Білорусь)
Східно-Середземноморський університет (Фамагуста, Північний Кіпр)

Збірник матеріалів

Міжнародної науково-практичної конференції
**«ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ НА СВІТОВОМУ
РИНКУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ»**

10 травня 2018 року

ЛЬВІВ 2018

УДК 338.482:339.9.012

Т 87

«Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму»:
[Текст]: Зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 10 травня 2018 р.) / Міністерство освіти і науки України, Львівський інститут економіки і туризму. — Львів: ЛІЕТ, 2018. — 335 с.

У збірнику представлені статті, що стосуються теоретичних засад і прикладних проблем розвитку туризму та туристичних послуг на світовому ринку. Висвітлено соціально-економічні та інноваційні вектори розвитку туристичних послуг, податково-фінансові та обліково-аналітичні аспекти потенційних можливостей та загроз функціонування міжнародного туристичного ринку, стратегічні пріоритети туристичної галузі України та чинники підвищення якості туристичних послуг в умовах євроінтеграції.

Для науковців, науково-педагогічних працівників, аспірантів, працівників туристичної галузі, студентів вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Міністерство освіти і науки України

Львівський інститут економіки і туризму

Львівська обласна державна адміністрація

Львівська міська рада

Львівська асоціація розвитку туризму

Державна Вища професійна школа (м. Плоцьк, Республіка Польща)

Вища школа туризму і екології в Сухій Бескидській (Республіка Польща)

Кишинівський університет туризму (Universitatea «PERSPECTIVA-INT») (м. Кишинів, Республіка Молдова)

Білоруський торгівельно-економічний університет споживчої кооперації (м. Гомель, Білорусь)

Східно-Середземноморський університет (Фамагуста, Північний Кіпр)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бочан Ігор Омелянович, д.е.н., проф., ректор Львівського інституту економіки і туризму, голова оргкомітету;

Анісімович-Шевчук Ольга Зенонівна, к.політ.н., проректор з науково-педагогічної роботи і туризму

Ільчук Олена Олександрівна, к.е.н., доц., заст. зав. кафедри туризму та готельної справи Львівського інституту економіки і туризму;

Стручок Наталія Миколаївна, к.е.н., в.о. доц. кафедри міжнародної економіки та інвестиційної діяльності Львівського інституту економіки і туризму;

Тимчишин-Чемерис Юлія Василівна, к.е.н., в.о. доц. кафедри обліку і фінансів Львівського інституту економіки і туризму;

Цимбала Ольга Стефанівна, к.і.н., в.о. доц. кафедри туризму та готельної справи Львівського інституту економіки і туризму.

Клювак Оксана Володимирівна, к.е.н., начальник відділу науки і міжнародної співпраці.

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського інституту економіки і туризму (протокол № 5 від 18 квітня 2018 року).

Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

© ЛІЕТ, 2018

© Автори статей

ЗМІСТ

<i>Бочан І. О.</i> Вступне слово.....	9
<i>Филипів Р.С.</i> Вітальне слово.....	10
<i>Якушева М. О.</i> Вітальне слово.....	11
<i>Гриник Г. З.</i> Вітальне слово.....	12
СЕКЦІЯ 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	
<i>Марцин В. С.</i> Успіх туристичної галузі формують професіонали.....	13
<i>Субота М. В., Семикопна Т. В.</i> Маркетингові інструменти розвитку санаторно-курортних закладів як стратегічний пріоритет.....	19
<i>Васильчак С. В., Стручок Н. М.</i> Організація виробництва суспільних благ на ринку міжнародної туристичної індустрії та можливості його адаптації до вітчизняних умов господарювання.....	24
<i>Różycka M., Durmała M.</i> Alternatywne techniki globalnej komunikacji w obszarze usług turystycznych – „set jetting».....	31
<i>Подвірна Х. Є.</i> Стратегічні напрямки розвитку туризму західних областей України в умовах функціонування карпатського євро регіону.....	50
<i>Смирнов І. Г.</i> Маркетингове використання культурно-історичних ресурсів міст для розвитку туризму: досвід українського Кам'янця та польського Тарнова.....	56
<i>Вітер О. М., Мартин О. М.</i> Компетентнісний підхід до підготовки фахівців сфери інвестиційної діяльності.....	67
<i>Бігус М. М., Погребняк Л. В.</i> Формування кадрового забезпечення готельного господарства в контексті використання європейського досвіду.....	73
<i>Поплавський В. Г., Бігус М. М.</i> Мале і середнє підприємництво в агротуристичній сфері.....	82
<i>Галаченко О. О.</i> Інноваційні вектори розвитку сфери санаторно-курортних послуг як складової туристичної індустрії.....	90
<i>Ладик С. Р.</i> Сучасні геоінформаційні технології у туристичній діяльності.....	98
<i>Сеник Л. Я.</i> Еко-креативна діяльність в закладах туристичної інфраструктури м. Львова.....	104
СЕКЦІЯ 2. ПОДАТКОВО-ФІНАНСОВІ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ПОТЕНЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ЗАГРОЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ	
<i>Миськів Г. В., Удуд І. Р.</i> Тенденції та перспективи розвитку міжнародного туризму.....	110
<i>Ксьонжик І. В., Крайждан А. В.</i> Основні тенденції залучення інвестицій в туристичний сектор.....	117
<i>Прокопенко Н. С., Вихлюк М. І.</i> Оцінка фіскальної політики в контексті забезпечення податкової безпеки суб'єктів індустрії туризму.....	123
<i>Демчишак Н. Б., Лоїк Л. В., Чаклош С. Ю.</i> Ресурсне забезпечення формування фінансового потенціалу та інвестиційна політика: діалектика зв'язків у сучасному бізнес-середовищі.....	133
<i>Тимчишин-Чемерис Ю. В., Піх М. З., Бубликова Н. Ф.</i> Особливості фінансового забезпечення туристичної індустрії в	

Україні.....	141
<i>Альтгайм Л. Б.</i> Дослідження і аналіз складових елементів туристичного ринку Тернопільської області.....	150
<i>Гончаренко І. В.</i> Організація діяльності у сфері сільського туризму та особливості її обліку.....	158
<i>Скаска О. І., Мороз В. П.</i> Структурологічна модель організаційно-економічного механізму функціонування підприємств сфери послуг.....	164
<i>Хомуляк Т. І.</i> Аналітичні підходи до управління інноваційним розвитком підприємств сфери послуг.....	172
<i>Гелей Л. О., Банера Н. П.</i> Стратегічне управління прибутком туристичних підприємств.....	179
<i>Кундря-Висоцька О. П., Демко І. І.</i> Актуалізація розвитку фінансів підприємства через призму соціально орієнтованого бізнесу.....	186
<i>Майор О. В.</i> Деякі особливості формування фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку підприємств сфери послуг.....	192
<i>Пилипенко С. М., Банера Н. П.</i> Облікове забезпечення діяльності як складова організаційно-економічного механізму туристичних підприємств.....	201
<i>Сарахман О. М., Шурпенкова Р. К.</i> Аналітичні аспекти операцій з платіжними картками для розвитку сфери послуг.....	210
<i>Дубініна М. В., Трусевич І. В., Сирцева С. В.</i> Особливості інформаційного забезпечення оцінки діяльності підприємств туризму.....	215
СЕКЦІЯ 3. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
<i>Лозовецька В. Т.</i> Професійна компетентність туристичних кадрів як фактор розвитку міжнародного туризму.....	222
<i>Кушнірук Г. В., Кравчук С. Т.</i> Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток туризму в Україні.....	228
<i>Сич В. А., Коломієць К. В.</i> Україна у світовому рейтингу конкурентоспроможності туристичного сектору.....	236
<i>Білецький М. І., Котик Л. І.</i> Карпатсько-Подільський рекреаційний район України: сучасний стан і перспективи розвитку.....	244
<i>Гевко І. В., Юсик О. І.</i> Рекреаційна діяльність в межах природно-заповідних територій України.....	255
<i>Лихолат Є. О., Лихолат Н. Є.</i> Формування сприятливих умов для розвитку туризму та курортів відповідно до міжнародних стандартів якості та шляхи розв'язання системних проблем галузі.....	264
<i>Ertac Mürüde</i> Performance evaluation of emerging tourism destination: Turkey....	270
<i>Мальська М. П., Безручко Л. С.</i> Готельні ланцюги світу: сучасний стан та перспективи розвитку.....	283
<i>Льчук О. О., Топорницька С. А.</i> Міжнародний досвід застосування мультисенсорного маркетингу в готельних підприємствах.....	290
<i>Дорош Ю. С., Лозинський Р. М.</i> Інноваційні послуги креативних готелів на міжнародному туристичному ринку.....	299
<i>Івашків Л. Я., Бомба М. Я., Шах А. Є.</i> Перспективи розвитку гастрономічного туризму у місті Львові.....	306
<i>Семенко Б. В.</i> Особливості розвитку в'їзного туризму України.....	316
<i>Кузик С. П., Кузик П. С., Борсук Ю. В.</i> Актуальні тенденції розвитку міжнародного туризму.....	324

програму розвитку персоналу, орієнтовану на опанування додатковими компетенціями щодо розв'язання конкретних виробничих ситуацій і набуття досвіду поведінки в професійно складних ситуаціях. Процес розробки компетентнісної моделі фахівців, які здійснюють надання послуг у сфері міжнародного туризму має включати в себе аналіз стану туризму, систематизацію принципів відбору змісту освіти, розробку програмно-методичної документації для системи додаткового професійного навчання працівників турпідприємств з урахуванням особливостей туристичного профілю потенційних туристів з тієї чи іншої країни, розробку на цій основі відповідних туристичних інновацій.

Список використаних джерел

1. Энциклопедия профессионального образования: В 3-х т. / Под ред. С.Я. Батишева. – М., АПО. – 1999. – 440 с., ил.Т.2. – М – П 1999. (С.383, С.465).
2. Карпова Г.А., Воронцова М.Г. Экономика современного туризма.- М.:»Герда»,2003.
3. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения. - Ростов-на-Дону.: Изд-во „Феникс», 1996. – 512 с.
4. Лозовецька В.Т. Компетентність фахівця туризму – як передумова його конкурентоздатності в сучасних умовах праці/В.Т.Лозовецька. - Зб. наук. праць, ред.. І.О. Бочан, В. Т. Лозовецька /Міністерство освіти і науки України, Львівський інститут економіки і туризму. - Львів:ЛІЕТ, 2017. – С. – 15 - 20.
5. Walentyna Łozowiecka. Uwarunkowania ekonomiczne efektywnej pracy zawodowej współczesnego pracownika, Zeszyty Naukowy PWSZ w Płocku 2015; Nauki Ekonomiczne tom XXI.- s.39-47.
6. Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. – К.:Вища шк., 2000. – 380 с.
7. Пузакова Е.П. Международный туризм./Е.П. Пузакова, В.А. Честникова. – М.: «Экспертное бюро – М», 2005.
8. Сироткин С.П. Экономическая теория. - СПб, 2004
9. Хлусов В.П. Основы экономики туризма. / В.П. Хлусов.- М.: ПРИОР, 2005.

УДК 339.5:338.48

Кушнірук Галина Володимирівна

к.е.н., Львівський інститут економіки і туризму, м.Львів,Україна

Кравчук Софія Тарасівна

магістр, Львівський інститут економіки і туризму, м.Львів,Україна

**ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ
В УКРАЇНІ**

Halyna Kushniruk

**Candidate of Economic Sciences (PhD), Lviv institute of Economy and Tourism,
Lviv, Ukraine**

Sofiia Kravchuk

master, Lviv institute of Economy and Tourism, Lviv, Ukraine

THE IMPACT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES ON TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE

Досліджено стан та особливості розвитку туризму в Україні. Проаналізовано співробітництво України з Європейським Союзом у сфері туризму, що сприяє можливості просування національного туристичного продукту на європейський ринок, залучення до інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності, поживлення євроінтеграційних процесів у нашій державі. Розглянуто можливості для співпраці та залучення ресурсів на розвиток туристичної сфери за рахунок міжнародної допомоги через програми та проекти.

Ключові слова: *візова лібералізація, євроінтеграція, Європейський Союз, законодавство у сфері туризму, програми, проекти, співробітництво у сфері туризму, туризм, туристичні потоки, фінансування сфери туризму.*

The state and features of tourism development in Ukraine are researched. The cooperation between Ukraine and the European Union in the field of tourism is analyzed, this contributes to the possibility of promoting a national tourist product in the European market, involvement in the information space, best practices in organizing tourism activities, revitalization of European integration processes in our country. Opportunities for cooperation and attraction of resources for the development of the tourism sector through international assistance through programs and projects are considered.

Keywords: *visa liberalization, European integration, European Union, legislation in the field of tourism, programs, projects, cooperation in the field of tourism, tourism, tourist flows, tourism financing.*

Постановка проблеми. Україна – унікальний комплекс історичних, культурних та природних пам'яток. Вона має великі рекреаційні можливості, що сформувалися завдяки географічному положенню та історичному розвитку нашої держави. Україна володіє значними та реальними перспективами розвитку туристичної галузі, завдяки чому повинна зайняти одне з гідних місць серед країн – світових туристичних лідерів.

Сьогодні Україна рухається в напрямку євроінтеграції: підписано Угоду про асоціацію з ЄС, організовуються різноманітні проекти у сфері економіки, соціально-культурній і рекреаційній сферах за сприяння фондів, підприємств та неурядових організацій Європейського Союзу. Аналіз і прогноз сукупного попиту на туристичному ринку показує, що кількість туристів з кожним роком збільшується, і тенденції до збільшення туристичного потоку в найближчій перспективі будуть зберігатися. Саме тому пошук нових шляхів розвитку туризму в Україні в умовах євроінтеграції є особливо актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різних питань інтеграції України в європейський туристичний простір приділяється значна увага з боку вітчизняних науковців. О. Краєвська та Ю. Присяжнюк у своєму дослідженні аналізують політикоправові аспекти співпраці України та ЄС у

сфері туризму [5]. Слід погодитись з їх висновком, що забезпечення євроінтеграції є невід’ємною складовою реалізації державної політики у сфері туризму, зокрема шляхом надання організаційно-методичної та фінансово-економічної підтримки з боку держави. Правові відносини та соціально-економічне співробітництво між Україною та ЄС в туристичній сфері розглядає В. Яровий [9]. Інші автори: А. Гайдук, І. Давидюк, Н. Горбаль, О. Ковальчук аналізують основні проблеми у сфері туризму в Україні, та визначають заходи щодо його державного регулювання у контексті євроінтеграції.

Цілі статті – дослідження сучасного стану та особливостей розвитку туризму в Україні з метою виокремлення перспективних напрямів у умовах євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток туристичної сфери та зростання туристичного потоку останнім часом є загальносвітовим трендом. Згідно з даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) кількість туристів у світі в 2017 році збільшилася на 7% і досягла максимального за останні 7 років показника – 1,32 млрд осіб, а доходи від міжнародного туризму перевищили 1 трлн. доларів [2].

У 2016 р. внесок галузі туризму у ВВП України склав 5 млрд. дол. США, це 5,6% у ВВП країни. Даний показник можна порівняти з показниками країн Словаччини (5,6млрд.) та Болгарії (6,6 млрд.). Лідер Східної Європи – Австрія з показником 50,7 млрд. і часткою у ВВП 15,6 %. Якщо проаналізувати динаміку внеску галузі туризму у ВВП України, то з 2014 р. спостерігаємо великий спад. У 2016р. цей показник зменшився на 38%, порівняно з 2013р. За прогнозами ЮНВТО у перспективі внесок туризму у ВВП України буде рости в середньому на 3,1 % на рік, і в 2027р. зросте на 40%, порівняно з 2016р. [3].

Відповідно до міжнародних статистичних досліджень, що проводяться в туризмі, одним із найважливіших показників є кількість прибуттів (табл. 1).

Таблиця 1

В’їзний туристичний потік

Показник	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2017р. до 2016р.	
							млн. ос.	%
Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну, млн. осіб	23,01	24,7	12,7	12,4	13,3	14,3	1,0	107,5

У 2017 році до України в’їхало 14,3 млн. туристів, що на 7,5 % більше, ніж у 2016 році. Найбільше іноземців відвідали Україну з Молдови (4,4 млн), Білорусі (2,7 млн), Росії (1,5 млн), Польщі (1,14млн) та Угорщини (1,06 млн).

У службових цілях до України в 2017 році в'їжджали 88,9 тис іноземців, у туристичних – лише 38,6 тис осіб. Також приватні поїздки впродовж минулого року здійснили 13,7 млн громадян з різних країн, а на навчання приїхали 4,5 тис осіб. З метою працевлаштування до країни прибуло 2,6 тис осіб[8].

Динаміку виїзного туристичного потоку подано у табл. 2.

Таблиця 2

Виїзний туристичний потік

Показник	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2017р.до 2016р.	
							млн. ос.	%
Громадяни України, що виїхали за кордон, млн. осіб	21,4	23,8	22,4	23,2	24,7	26,4	1,7	106,9

Протягом 2017 р. здійснили подорожі за кордон 26,4млн. українських туристів, що на 6,9% більше, ніж у 2016 році. Переважна більшість з них – це приватні поїздки. Найбільш популярними країнами для українців стали Польща, Росія, Угорщина, Молдова та Туреччина, куди виїжджали мільйони жителів країни.

Важливою складовою туристичного потенціалу в Україні є історико-культурна спадщина. Курорти та рекреаційні території в державі становлять майже 9,1 млн. га (15% території), а експлуатаційні запаси мінеральних вод забезпечують використання їх в обсязі понад 64 тис. кубометрів на добу. На державному обліку в країні перебувають понад 130 тис. пам'яток, в тому числі понад 57 тис. пам'яток археології, понад 51 тис. пам'яток історії, майже 6 тис. пам'яток монументального мистецтва, понад 16 тис. пам'яток архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтних. Функціонують понад 60 історико-культурних заповідників, в тому числі близько 15 мають статус національних [1, с. 21].

Все це необхідно враховувати при заохоченні іноземних туристів та розвивати різні напрямки туризму: зелений, курортний, пізнавальний, діловий, лікувально-оздоровчий тощо.

Важливим чинником для розвитку туризму є інвестиції. В Україні розмір інвестицій у туристичну галузь скоротився вдвічі порівняно з 2010р. і у 2016р. становив до 2 % загальних інвестицій, що істотно нижче за показники Європи. За цей період в Польщі, Чехії та Румунії спостерігався приріст інвестицій в туризм на 22-23% [3].

У дослідженні процесів європейської інтеграції важливого значення набувають питання формування та реалізації спільних політик ЄС та напрямів їх діяльності. Для України актуальними є питання формування та реалізації її туристичної політики, оскільки туризм визнано пріоритетною сферою в нашій країні і його розвиток визначатиме її спеціалізацію у майбутньому [6].

Україна приділяє велику увагу розвитку співпраці з ЄС з огляду на можливість просування національного туристичного продукту на європейському ринку, залучення до інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності, посилення євроінтеграційних процесів у нашій державі.

Нормативно-правове забезпечення євроінтеграційної діяльності включає Угоду про асоціацію з ЄС, міжнародні акти (Гаазька декларація Міжпарламентської конференції по туризму ООН, Міжнародна Конвенція з охорони культурної спадщини, Хартія Всесвітньої туристичної організації, Глобальний етичний кодекс туризму Всесвітньої туристичної організації, Урядові угоди та меморандуми), закони України («Про туризм», «Про курорти», «Про музеї та музейну справу»), акти КМУ, галузеві стандарти та ін.

Формування європейського туристичного простору та розвиток України як туристичної держави вимагають розширення співпраці країни з державами-членами ЄС у сфері туризму. В 2014 р. підписано Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, що за обсягом і тематичним охопленням є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором із третьою країною, коли-небудь укладеним Європейським Союзом. Вона визначає якісно новий формат відносин між Україною та ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції» і слугує стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні.

Основою для співпраці з ЄС у сфері туризму є стаття 401 Угоди (розділ «Економічне та секторальне співробітництво»). Стаття передбачає, що співробітництво зосереджується на таких напрямках:

- обміні інформацією, найкращими практиками, досвідом та передаванні «ноу-хау», зокрема інноваційних технологій;
- налагодженні стратегічного партнерства між державними, приватними та суспільними інтересами з метою забезпечення сталого розвитку туризму;
- просуванні та розвитку туристичних продуктів і ринків, інфраструктури, людських ресурсів та інституційних структур;
- розвитку та імплементації ефективних політик і стратегій, зокрема відповідних правових, адміністративних та фінансових аспектів;
- навчанні спеціалістів з туризму, а також нарощенні потенціалу в галузі туризму з метою підвищення стандартів якості надання туристичних послуг;
- розвитку і сприянні туризму на основі місцевих громад.

У рамках імплементації Угоди про асоціацію з ЄС у сфері туризму в березні 2017 р. прийнято «Стратегію розвитку туризму та курортів до 2026 року» [7]. Вона визначає інтегрований підхід до формування і реалізації державної туристичної політики за такими напрямками, як безпека туристів, нормативно-правова база сфери туризму та курортів, розвиток туристичної інфраструктури, розвиток людських ресурсів, маркетингова політика розвитку туризму і курортів. Цей підхід передбачає поєднання міжгалузевої координації

у розвитку індустрії туризму, міжрегіональної кооперації з метою збалансованого розвитку туристичних регіонів України та створення системи стратегічного планування розвитку різних видів туризму за їх пріоритетністю.

Україна розвиває двосторонні відносини та співробітництво у сфері туризму з державами-членами ЄС в наступних напрямках:

- ✓ Сталий європейський туризм (Європейська Комісія працює над рядом ініціатив по диверсифікації та вдосконаленню асортименту туристичних продуктів та послуг доступних у таких областях: сталий туризм, доступний туризм, туризм для людей похилого віку, туризм низького сезону).

- ✓ Підтримка туристичного бізнесу (Європейська Комісія бере участь у ініціативах, спрямованих на підвищення мобільності та навичок працівників, особливо на ІТ-навичок, і допомагає підприємцям у сфері туризму ефективніше керувати своїми підприємствами).

- ✓ Віртуальна туристична обсерваторія (Спрямована на підтримку виробників політики та бізнесу, забезпечує доступ до широкої колекції інформації, даних та аналізу поточних тенденцій в галузі туризму, включає в себе найновіші наявні дані про тенденції та обсяги галузі, економічний та екологічний вплив, а також походження та профіль туристів).

- ✓ Просування Європи (Для підвищення обізнаності про Європу як одного із найпопулярніших туристичних напрямів та збільшення кількості іноземних туристів до ЄС, Європейська Комісія здійснює широкий спектр заходів з комунікації та просування, а також полегшує здійснення подорожі до Європи).

- ✓ Міжнародне співробітництво в області туризму (Європейська Комісія співпрацює з країнами, що не входять до ЄС, та міжнародними організаціями, з метою посилення міжнародних туристичних потоків в Європу).

Один із напрямків євроінтеграційної діяльності є участь України в проектах та програмах, а також технічна допомога. Україна бере участь в наступних програмах та проектах:

- ✓ Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 р.: «Інноваційна економіка та інвестиції», «Сільський розвиток», «Розвиток людського потенціалу», «Розвиток туризму», «Загальноукраїнська солідарність»;

- ✓ Програма COSME (підтримка малого та середнього бізнесу на період з 2014-2020 р.);

- ✓ Програма «Креативна Європа»;

- ✓ Транскордонне співробітництво (Польща-Україна-Білорусь; Румунія-Україна-Молдова);

- ✓ Посольський Фонд США збереження культурної спадщини.

Проекти можуть реалізовуватись за рахунок коштів Державного бюджету, отриманих від Європейського союзу, відповідно до Постанови КМУ від 16.11.2016р. №827.

Важливе значення для сфери туризму та економіки країни загалом має конструктивне вирішення питань лібералізації туристичних формальностей. Так у 2015 р. українці подали 1233530 заяв на отримання віз, з них 1188357 були прийняті, а 41855 були відхилені. У 2016 р. українці подали 1411950 заяв на отримання віз, з них 1363347 були прийняті, а 45789 були відхилені. Консульства шенгенських країн зменшили кількість відмов у візах та збільшили кількість багаторазових віз і українці стали відвідувати Європу частіше. Звісно, були присутні певні проблеми у українських туристів в ході подорожей та були безпідставні відмови у візах [10].

Однією із сприятливих умов для розвитку туризму в Україні стало прийняття безвізу з країнами ЄС. У Страсбурзі 17 травня 2017 року підписано Угоду про безвізовий режим України з ЄС, яка набула чинності 11 червня 2017 р. За півроку 3772059 біометричних паспортів оформила ДМС України, 355000 громадян України скористались перевагами безвізу (з них 227000 українців подорожували автомобілями і залізницею та 128000 авіатранспортом). Це значно здешевило відпочинок за кордоном, оскільки раніше віза обходилася туристу у 40-60 євро, а для сім'ї – у 130-180 євро.

Під назвою «Є краща сторона Європи!» Інститут світової політики розпочав інформаційну кампанію, присвячену європейській інтеграції України: «Ми вклали в цей вислів ідею про те, що Україна, безумовно, є частиною Європи, але на сьогодні існує краща сторона Європи - це Європейський Союз. Чим більше Україна буде зближуватись з ЄС, тим більше у неї можливостей розвиватись і ставати кращою» [4]. Українці в переважній більшості бояться змін, реформ та інновацій. Європейський прогрес, натомість, тримається на інноваціях. В ЄС витрачається приблизно 7 млрд. євро на дослідження та інновації щороку. Країни Євросоюзу знаходяться на 5-му місці у світі за показником фінансування науки та технологічного розвитку - це 2% від ВВП, тобто 500 євро на кожного мешканця. Частка ВВП, яка витрачається на наукові дослідження в Україні, в 2,5-5 разів менша, ніж у провідних країнах світу.

Дороги в Україні та ЄС - дві великі різниці. 61% мешканців Євросоюзу повністю задоволені якістю своїх доріг. За цим показником Європа виступає на другому місці у світі. В Україні задоволені дорогами лише 27% громадян. У ЄС існує доступне авіапересування. На кожну 1 тис. населення в країнах ЄС припадає 1.5 тис. авіапасажирів. В Україні цей показник в 4 рази менший - 364 пасажири на кожну тисячу населення. У ЄС діє принцип «відкритого неба», який передбачає зняття обмежень по кількості маршрутів та авіакомпаній на рейсах між країнами. Це збільшує конкуренцію й знижує ціни.

Серйозною проблемою у розвитку сфери туризму в Україні є державне управління галуззю, яке потребує оптимізації. На сьогодні структурні підрозділи з питань туризму на рівні самостійних управлінь діють лише в Закарпатській, Львівській, Одеській, Полтавській і Сумській облдержадміністраціях.

Співпраця України та ЄС у сфері туризму повинна знаходити широке висвітлення у ЗМІ. Як промотують ЄС на регіональному рівні? До п'ятірки

найкращих увійшли інтернет-сторінки Львівської, Закарпатської, Кіровоградської, Одеської та Чернігівської ОДА. На веб-ресурсах цих держадміністрацій можна знайти не лише актуальну інформацію щодо співпраці України та ЄС, виконання Угоди про асоціацію, а й дізнатися про проекти, ініціативи та заходи у сфері європейської інтеграції на регіональному рівні. Посилення підтримки євроінтеграційного курсу серед мешканців українських регіонів сприятиме успішності будь-яких реформ.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, Україна зацікавлена у продовженні та поглибленні євроінтеграційного напрямку, насамперед з урахуванням завдань адаптації туристичного законодавства України до відповідних директив і стандартів ЄС; лібералізації прикордонних і митних формальностей для туристів, які здійснюють подорожі між Україною та державами-членами ЄС; приведення якості туристичних послуг до міжнародних стандартів, гармонізації системи стандартизації та сертифікації підприємств туристичної та курортної сфери з нормами ЄС; залучення фінансової та технічної допомоги з боку ЄС у туристичну та курортну галузь України щодо реалізації пріоритетних проектів розвитку туризму.

Отже, цілеспрямована та системна діяльність щодо розвитку міжнародних туристичних зв'язків, а також євроінтеграційних процесів в Україні є ефективним механізмом створення сприятливого для розвитку туризму середовища, інтеграції нашої країни в європейську спільноту, ефективного використання туристичних ресурсів, розвитку національної економіки та культури.

Список використаних джерел

1. Бунтова Н.В. Потенціал України на міжнародному ринку туристичних послуг / Н.В. Бунтова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. - 2016. - Вип.17, Ч.2. - С.21-24.
2. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО) // Офіційний сайт організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwto.org>.
3. Економіка туризму: Україна та СЕЕ. Оцінка компанії Cushman&Wakefield в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cushmanwakefield.com.ua/uk/doslidzenna-gotelnii-rinok-kieva-na-karti-evropi>.
4. Є краща сторона Європи! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/25105420.html>.
5. Краєвська О. Співпраця України та Європейського Союзу у сфері туризму: політико-правовий аспект / О. Краєвська, Ю. Присяжнюк // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2008. – Вип. 24. – С. 269 – 278.
6. Краєвська О.А. Концептуальні засади та інституційні механізми політики ЄС у сфері туризму: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: спец. 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку» / О.А.Краєвська – Львів, 2007. – 22 с.

7. Стратегія розвитку туризму та курортів до 2026 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>.

8. Туризм в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm.

9. Яровий В.Ф. Євроінтеграція та вітчизняний туризм: основні аспекти / В.Ф. Яровий//Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. - 2016. - Вип.17, Ч.4. - С.21-23.

10. Visa Information System (VIS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.ec.europa.eu/home-affairs/borders-and-visas/visa-information-system_en.

УДК 379.85

Сич Віталій Андрійович

к.геогр.н., доцент, м. Одеса, Україна

Коломієць Катерина Василівна

к. геогр. наук, м. Одеса, Україна

УКРАЇНА У СВІТОВОМУ РЕЙТИНГУ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ

Vitaliy Sych

Candidate of Geographical Sciences (PhD), associate professor, Odesa, Ukraine

Kateryna Kolomiyets

Candidate of Geographical Sciences (PhD), Odesa, Ukraine

**UKRAINE IN THE WORLD RATING OF THE COMPETITIVENESS OF
THE TOURIST SECTOR**

Індекс конкурентоспроможності є всеосяжним і унікальним інструментом, призначеним для аналізу такого складного явища як конкурентоспроможність туристичного сектору. Висвітлюючи як фактори успіху, так і перешкоди для конкурентоспроможності в галузі туризму у світових економіках, Індекс може бути використаний для визначення конкурентних переваг економік окремих країн, а також бар'єрів, які перешкоджають розвитку галузі. Індекс також дозволяє економікам відслідковувати свій прогрес у часі за цими показниками. В статті розглянуті позиції України за 14 показниками Індексу конкурентоспроможності. Наведені рейтинги країн першої десятки країн за різними показниками.

Ключові слова: *індекс конкурентоспроможності, туристичний сектор, міжнародні подорожі.*

The Competitiveness Index is a comprehensive and unique tool designed to analyze such a complex phenomenon as the competitiveness of the tourism sector. Covering both the success factors and the obstacles to competitiveness in tourism in the world's economies, the Index can be used to determine the competitive advantages of individual economies, as well as the barriers that hinder the development of the industry. The Index also allows economies to track their progress over time on these indicators. In the article